

7) Matematická indukce.

- Na tvrzení typu: "Pro každé přirozené $n \geq n_0$ dokažte ..."
  - Nejdříve dokážeme pro n_0 (1. indukční krok) a potom to, že pro každé $n > n_0$ plyne z platnosti tvrzení pro $n - 1$ platnost i pro n (2. indukční krok).
  - Pokud je dokazované tvrzení nějaká rovnost a postupujete úpravami od tvrzení pro n k tvrzení pro $n - 1$, nezapomeňte, že můžete dělat jen ekvivalentní úpravy.
  - *Indukční předpoklad (IP)* = tvrzení pro $n - 1$
  - Ve 2. indukčním kroku se někdy platnost tvrzení pro n dokazuje z platnosti pro jiné $i < n$ než $i = n - 1$ - viz příklad 8. (Někdy je dokonce potřeba využít více různých $i < n$.) Pak je potřeba 1. indukční krok udělat pro několik malých n .
- Obecněji se indukci dokazují tvrzení i pro jiné objekty než přirozená čísla. Např. pro množiny, grafy, permutace, ... Viz příklady 9- 11. Postup je pak takovýto:
  - Objekty si vhodně uspořádáme (např. grafy podle počtu vrcholů, nebo hran).
  - V 1. kroku dokážeme pro malé objekty.
  - Ve 2. kroku chceme dokázat pro každý objekt velikosti n . Např. z daného grafu G na n vrcholech vhodně odebereme 1 vrchol, dostaneme menší graf, pro který dokazované tvrzení platí, a ukážeme, že tvrzení bude platit i po přidání předtím odebraného vrcholu, a tedy platí pro graf G .
  - POZOR na následující postup: "Tvrzení platí pro každý objekt velikosti $n - 1$ a po jeho zvětšení na velikost n bude platit stále, tedy tvrzení platí i pro objekty velikosti n ." Potom je nutné zdůvodnit, že tím zvětšováním vyrobíme všechny objekty velikosti n .
  - Postup uvedený u předchozího bodu svádí např. k (nevhodnému) užití indukce k důkazu tvrzení: Pokud má graf G $n - 1$ hran a n vrcholů ($n \geq 2$) a každý vrchol má alespoň jednoho a nejvýše dva sousedy, pak je počet vrcholů s právě jedním sousedem roven 2.

Dokažte pomocí matematické indukce:

1. Pro každé přirozené $n \geq 1$:

$$1^2 + 2^2 + \dots + n^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}.$$

2. Pro každé přirozené $n \geq 1$:

$$\sum_{k=0}^n k^2 3^k = \frac{3}{2}(3^n(n^2 - n + 1) - 1).$$

3. Pro každé přirozené $n \geq 2$:

$$\sum_{k=2}^n \frac{1}{k(k-1)} = 1 - \frac{1}{n}.$$

4. Pro každé přirozené $n \geq 2$:

$$\frac{1}{n+1} + \frac{1}{n+2} + \dots + \frac{1}{2n} > \frac{1}{2}.$$

5. Pro každé $n \geq 0$ platí $6|4n^3 + 2n$ (tj. $4n^3 + 2n$ je dělitelné 6).

6. Pro každé $n \geq 1$ platí $24|2 \cdot 7^n + 3 \cdot 5^n - 5$. (Indukci bude možná potřeba použít dvakrát)

7. Pro všechna celá čísla $n \geq r \geq 1$:

$$\binom{r}{r} + \binom{r+1}{r} + \cdots + \binom{n}{r} = \binom{n+1}{r+1}.$$

Postupujte indukcí podle n při pevném r ; v 1. indukčním kroku je nutné uvažovat všechny případy s $\mathbf{n} = \mathbf{r}$.

8. Dokažte, že libovolnou částku peněz větší než 4 Kč vyjádřenou v celých korunách lze sestavit jen užitím dvoukorun a pětikorun.
9. Každá množina velikosti n má právě 2^n různých podmnožin.
10. Každá množina $M \subset \mathbb{N}$ velikosti 2^{n+1} má podmnožinu takovou, že součet jejích prvků je dělitelný 2^n .
11. Pokud má graf G n vrcholů a k hran ($n \geq 2$) a každý vrchol má alespoň jednoho a nejvýše dva sousedy, pak je počet vrcholů s právě jedním sousedem roven $2(n - k)$.